

živinski ali rastlinski odpadki, smeti, slama, žaganje itd.; 2) iz stvari, ktere pospešujejo razkrojevanje, na pr. gnojnica, apno, pepel itd.; 3) iz stvari, ktere se vmes pomešajo, na pr. blato, zemlja, trava, pesek itd.

Ako se take stvari druga z drugo pomešajo, nekoliko časa na kupu ležati pusté, da počnejo vréti, kmalu se prične delati dober gnoj.

Poliva naj se pa tak kup večkrat z gnojnico in večkrat naj se premeče, da zrak in toplina bolje na nerazpadle stvari delujeta. Tak gnoj je dober za vsako zemljo, posebno pa za senožeti in travnike, in pa za gorko rahlo polje. Kedar se ž njim gnoji, biti mora dobro razdrobljen, da se ne drži v kepah. Dobro je, ako kmalu po takem gnojenju dežuje.

6. *Rudninski gnoj.* Tak gnoj daje rastlinam različno snovo za hrano, on pospešuje razkrojevanje organskih snov, spaja zrak z zemljo; v zemlji postane potem boljše razmerje med gorkoto in toplino.

K tem gnoju spada:

Ogeljnokislo apno, žvepljenokislo apno. Ono razkroji rastlinske in živalske snovi, zrahlja težko, vezano zemljo, pokonča mrčese. Zemlja, ktera ima že sama po sebi dosti apna, se ne sme s takim gnojem gnojiti, kajti preveč apna rastlinam škoduje;

lapor, pepel. Posebno je tak gnoj dober ilovičasti zemlji, ktero dobro zrahlja, potem za deteljo, travnike in senožeti, ker hitro mah pokonča. Potreše naj se svet ž njim vselej, ako je mogoče pred dežjem.

7. *Umetni gnoj.* Poljedelstvo je v novejih časih toliko napredovalo, da so celó umetni gnoj iznašli. Poljedelec si more s tem gnojem v kratkem času nerodovitno zemljo zdatno zboljšati. Tak gnoj pa ima samo takrat veliko veljavo, ako ima mnogo gnjlca in fosforove kisline v sebi. Zatoraj je jako treba pri kupovanju takega gnoja paziti na to, da se za mnogo denarja ne kupi mala vrednost. Tak umetni gnoj je na priliko gvano. On obstaja iz tičjih odpadkov ali pa iz drugih stvari, ktere imajo mnogo gnjlca in druge rastlinske hrane v sebi. Zopet drug gnoj obstaja iz človeških odpadkov in scavnice; še drug iz krvi, mesa, kostí, rogov, parkljev itd. Vse to se na umetni način vrenju podvrže, da se potem v zemlji hitro razkroji in rastlinam potrebno hrano daje.

O gnojišču.

Akoravno je gnoj poljedelstvu neobhodno potreben, vendar ni zadosti, da ima poljedelec mnogo gnoja, — gnoj mora tudi dober biti. Da je pa gnoj dober, odvisno je deloma od klaje, deloma od njegovega pripravljanja in to od gnojišča. Dober gnoj se dela na dobrem gnojišču.

Kakošno pa mora biti gnojišče, da je dobro?

1. Pri dobrem gnojišču biti mora privoz prost, da se lahko s polnim in praznim vozom zraven pride;
2. biti mora podolgast čveterovoglat in ne čez štiri sežnje (klaftre) širok;
3. na eno stran mora biti nagnjen, da se na to stran vsa gnojnica odteka;
4. na nagnjeni strani biti mora jama, da se gnojnica va-njo zbira. V podobi vodnjaka postavi se va-njo sesaljka, da se z gnojnico more potem večkrat gnoj poškopiti;
5. biti mora tako veliko, da gnoj od treh mesecev lahko na njem leží, a vendar ne da bi se čez štiri čevlje visoko nametal;
6. tla naj se z ilovico zatolčejo in s kameninimi ploščami pokrijejo, da zemlja ne popiva gnojnice;
7. ako je blizo strehe, naj se pri strehah napravijo žlebovi, in voda od kapa kamo drugam napelje, ne pa na gnojišče;

8. pod zemljo napeljejo naj se iz hleva na gnojišče žlebovi, da se scavnica izpod živine odteka;

9. gnojišče mora biti kolikor mogoče v senci, da solnce gnoja preveč ne posuši.

To so najglavniše točke, na ktere se mora pri napravljanju gnojišč paziti.

Al tudi to ni še zadosti, da ima poljedelec dobro gnojišče, — skrbeti mora tudi na gnojišču še za gnoj.

Skrbeti mora gospodar, da gnoj na gnojišču ne zgubi svoje vrednosti, marveč da jo še povekša. Zato je treba, da se gnoj nikdar na gnojišču ves na en kup ne meče, ampak gnojišče naj se razdeli v več enakih delov, na ktere se potem gnoj zaporedoma vozi ali nosi, a nikdar čez štiri čevlje visoko ne naloži. Pokrije naj se potem z zemljo ali potreše z gipsom, da mu pri vrenju ne izpuhti toliko amonijaka. Pa tudi poškopiti se mora večkrat z gnojnico, da se ne posuši, in svoje vrednosti ne izgubi.

Kedar je treba gnoj na polje voziti, vzeme se najprvo iz prvega dela, kjer je najstareji in najbolj pognjiti gnoj, potem zopet iz drugega, dalje iz tretjega itd. Na taki način bo imel poljedelec zmirom ves jednako pognjiti gnoj, ne pa, kakor je občno navada, pomešana, to je sirovega in pa pognjitega. Tak gnoj je kriv, da setev ne raste jednako.

To so na kratko razložena glavna vodila o napravljanju gnojá in gnojišča. *)

Dragi poljedelci! skrbite za gnoj, in ne bodite podobni onemu, ki zlató z nogami v blato teptá. Dober gnoj je podlaga vsemu poljedelstvu, kajti od njega je odvisno blagostanje poljedelca. Brez gnoja nam ne bo v naših krajih zemlja nikdar rodila, ne bo dala hrane niti ljudem niti živini. Brez potrebne hrane si pa niti ljudje niti živina ne morejo obdržati potrebne jim moči, in brez teh zaostati bi moralo poljedelstvo, siromaštvo in revščina nastopiti.

Gospodarska skušnja.

* Da slana cvetju dreves ne škoduje — priporoča „Grazer Volksblatt“, naj se zjutraj zgodaj, predno solnce vzhaja, pod cvetečimi drevesi zemlja obilno z vodo polije. — Mož, ki to svetuje, je pred več leti, ko je meseca aprila slana češnjevimi drevesom cvetje posmodila, zapazil, da ne enemu drevesu ni škodovala, in ko preišlje, zakaj da ne, zapazi, da se je tisto jutro, ko je bila slana že zgodaj, po naključbi veliko vode pod-nj polilo, ker je bilo blizo vodnjaka. Ko se je nektera leta pozneje o takem času bilo spet slane bati, je zjutraj, ko se je danilo, tudi pri drugih cvetečih drevesih to poskusil; zato pravi, da je to pomagalo. F. S.

Glas iz Amerike.

O. Fr. Ksav. Weniger, rojen Štajarec in misionar v Ameriki, slavno znan je po vsem svetu. V misijonskih poslih je obhodil skoro že vso Ameriko. O čudovitem vspehu njegovega delovanja poročajo drugi in poroča tudi sam. V naznanilih, ki jih je „Leopoldinska ustanova“ na Dunaji za 1871. l. v 41. snopiču dala na svetlo, bere se O. Wenigerjevo obširno poročilo do imenovane ustanove. Razun srečnega vspeha, ki so ga mnogi njegovi misijoni imeli v Kaliforniji in v državi Oregonu, nahajajo se jako mične potopisne črtice o stanovalcih, naseljevanju, o zemlji, poljedelstvu, pridelkih, zračnih in vremen-

*) „Novice“ so lani prinesle poduk s podobo razjasnjen, kako naj se napravljajo gnojišča.